

PÕHJAVEEKOMISJONI ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn 27. veebruar 2020, nr 177

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.30

Juhatas: Kersti Türk

Protokollis: Andres Marandi

Võtsid osa PVK liikmed: Kersti Türk, Andres Marandi, Marge Uppin, Siim Väikmann, Argo Jõelegt, Madis Metsur

Puudus: Ingrid Vinn

Päevakord:

1. Arvamuse avaldamine AS Maves tehtud töö „Maaküte Tartus“ maasoojussüsteemide planeerimisest.

Töö tellija oli Tartu Linnavalitsus.

2. Kolme KeM veesakonnast laekunud küsimuse arutelu:

2.1. Vee õigusaktides puudub karstijärve definitsioon. Põhjaveekomisjon peaks otsustama, kas karstijärv vajab defineerimist ning kui jah, siis pakkuma sõnastuse. VeeS §125 ja 126, reovee määrus nr 61 ja VV määrus nr 100 § 4- Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal.

2.2. Reovee määruses nr 61 <https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006> on säte "Karstijärve juhitud kasutatud vesi ei tohi sisaldada üle 0,1 mg/l nitriteid ja üle 45 mg/l nitraate." Millel põhinevad konkreetset arvud? Kas Eestis läbi viidud rakendusuringuid, et sellised normid on kehtestatud, millised peaksid olema, seosed direktiivide ja standarditega? Põhjaveekomisjon peaks kujundama seisukoha, kas need piinormid on asjakohased ning kui jah, siis millel need põhinevad. Vajalikud viited.

2.3. Säte "Heit- ja sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m ülalpool põhjavee kõrgeimat taset ning jääma hinnanguliselt vähemalt 1,2 m kõrgemale aluspõhja kivimitest." Küsimus, millel 1,2 m nõue põhineb, kas see tuleb vastavast standardist? Kas sobiks uus sõnastus, et "Heit- ja sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m ülalpool vabapinnalise põhjavee kõrgeimat taset." Lisaks vajab selgitamist - mis kaalutlustel on 1,2 m pinnakate nõutud? Kas ka seal ei ole oluline vähemalt 1,2 m aeratsioonivöö olemasolu? Sellisel juhul võiks teise osa lausest ära kustutada. Siin peaks kõikide küsimuste ja ettepanekute osas kujundama põhjaveekomisjoni seisukoha.

1. Arvamuse avaldamine AS Maves tehtud töö „Maaküte Tartus“ maasoojussüsteemide planeerimisest. Töö tellija on Tartu Linnavalitsus.

Tartu Linnavalitsus soovis, et põhjaveekomisjon tutvuks AS Maves poolt koostatud maasoojussüsteemide planeerimise printsiipide alase tööga ning esitaks omapoolsed kommentaarid. Uus töö telliti kuna 2012. a tööga võrreldes olid muutunud Tartu linna piirid ning lisandunud Tähtvere ja Kobrullehe veehaarded. Eesmärk on sügavate, tsentraalsele veevarustusele oluliste põhjaveekihtide kaitse reostuse eest. Seetõttu soovitati töös sügavate maasoojussüsteemide rajamise keeldu 2 km raadiuses suurtest veehaartest ning 200 m raadiuses üksikutest, hajali asetsevatest veehaarde puurkaevudest.

Arutelu:

Põhjaveekomisjon nõustus sügavate veekihtide kaitsega seonduvate piirangutega põhjaveevaruga alade, Tartu linna põhjaveehaarde ja üksikute ühisveehaarde puurkaevude piirkondades. Küsimusi tekitas eriti aruande lõpupeatükkide (8. ja 9.) osa, kus antakse kujade soovitusel üldplaneeringu maakütte peatükki. Töös üldisemalt ei käsitleta kinnise kontuuriga soojussüsteeme eristavalt, kuigi ehituselt ja reostuspotentsiaalilt on horisontaalsed maasoojussüsteemid, soojuse ammutamiseks-akumuleerimiseks kasutatavad ehitusvaid ja soojuspuuraugud erinevad. Maasoojussüsteemi planeerimisel ja projekteerimisel planeeritavate minimaalsete kauguste soovitamisel tuleks kõik soovitusel jagada gruppidesse, et oleks konkreetset aru saada, millist tüüpi maasoojussüsteemide rajamist need reguleerivad. Samuti tuleks üle vaadata toodud minimaalsete kauguste väärtused. Sarnaste minimaalsete kauguste seadmine suuremat pindala nõudvatele, kuid ohutumatele horisontaalsetele soojussüsteemidele võib viia soojuspuuraukude eelistamisele, mis põhjaveekaitse seisukohalt on vähem eelistatud alternatiiv. Kehtiv seadusandlus ei käsitle maasoojussüsteemi piisava detailsusega. Seadusandluse muutmiseks oleks vajalik täiendav uuring või analüüs.

2. Kolme KeM veesakonnast laekunud küsimuse arutelu:

2.1 Vee õigusaktides puudub karstijärve definitsioon. Põhjaveekomisjon peaks otsustama, kas karstijärv vajab defineerimist ning kui jah, siis pakkuma sõnastuse. VeeS §125 ja 126, reovee määrus nr 61 ja VV määrus nr 100 § 4- Nitraaditundliku ala määramine ja põllumajandusliku tegevuse piirangud nitraaditundlikul alal

Arutelu:

Põhjaveekomisjonile tuli üllatusena teada, et hetkel kehtivas Veeseaduses (RT I, 21.12.2019, 17) puudub karsti definitsioon. Kuivõrd karst on sageli esinev piirangu põhjustaja erinevates keskkonnavalades seadusaktides, siis peab see olema selgelt defineeritud. Lisaks definitsioonile peaks kõik piirangute seisukohalt olulised karstinähtused olema lisatud EELIS-sse.

Keskkonnaministri määrus nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused¹“ § sätestab täiendavad nõuded karstijärve juhitava kasutatud vee kohta. Komisjoni hinnangul peaks see kehtima ka muude karstivormide (nt karstijõed) kohta.

Otsus:

1. Viia veeseadusesse tagasi seal varem olnud karstiala definitsioon:

„karstiala – karsti (karstilehtrid, -nõod, -järved, -koopad, -jõed) leviku piirkond, kus puudub ajutiselt või alaliselt sademevee pindmine äravool vooluveekogusse;“

2. EELIS tuleb üle vaadata ja korrastada, et seal oleks olemas olulised karstinähtused.

2.2 Reovee määruses nr 61 <https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006> on säte "Karstijärve juhitev kasutatud vesi ei tohi sisaldada üle 0,1 mg/l nitriteid ja üle 45 mg/l nitraate." Millel põhinevad konkreetsed arvud? Kas Eestis on läbi viidud rakendusuringuid, et sellised normid on kehtestatud, millised peaksid olema, seosed direktiivide ja standarditega? Põhjaveekomisjon peaks kujundama seisukoha, kas need piirnormid on asjakohased ning kui jah, siis millel need põhinevad. Vajalikud viited.

Arutelu:

Normid tulevad NL aegsetest joogivee ja projekteerimise normidest. Tehtud uuringuid selliste normide kehtestamiseks ei ole PVK-le teada. Laiapõhjalise nitraatide ja nitritite piiranguna võib olla tegemist üle reguleerimisega. Piirangud peaksid olema objektipõhised ja põhjendatud.

Otsus:

Keskkonnaministeerium võiks kaaluda üldise piirangu asemel konkreetsete, objektipõhiste normide seadmise võimaluse loomist.

2.3 Säte "Heit- ja sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m ülalpool põhjavee kõrgeimat taset ning jääma hinnanguliselt vähemalt 1,2 m kõrgemale aluspõhja kivimitest." Küsimus, millel 1,2 m nõue põhineb, kas see tuleb vastavast standardist? Kas sobiks uus sõnastus, et "Heit- ja sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m ülalpool vabapinnalise põhjavee kõrgeimat taset." Lisaks vajab selgitamist - mis kaalutlustel on 1,2 m pinnakate nõutud? Kas ka seal ei ole oluline vähemalt 1,2 m aeratsioonivöö olemasolu? Sellisel juhul võiks teise osa lausest ära kustutada. Siin peaks kõikide küsimuste ja ettepanekute osas kujundama põhjaveekomisjoni seisukoha.

Arutelu:

Väikeste heitvee imutussüsteemide rajamist käsitleb vastav CEN standard: Standard: CEN/TR 12566-2:2005. Small wastewater treatment systems for up to 50 PT - Part 2: Soil infiltration systems. Heit- ja sademevee immutussügavuse nõue vähemalt 1,2 m ülalpoolpõhjavee kõrgemat taset on võetud sellest standardist, kuid kohandatud Eesti geoloogilisele läbilõikele.

Erinevates Euroopa riikides on samalaadsed normid ning seal kõigub vajaliku aeratsioonivöö paksus 1-1,6 m vahel. Eesti puhul erisusena „aluspõhja“ kriteerium, mis on tingitud sellest, et pool Eestit on lõhelise aluspõhja avamusega ala, kus põhjavee vool võib olla väga kiire ning toimuda piki lõhesüsteeme. Lõhelises keskkonnas peab olema loodud tingimus, et enne aluspõhja kivimitesse jõudmist oleks kindlustatud vähemalt 1,2 m paksune poorsete setete kiht, kus heitvee puhastumine saab toimuda. Lõuna-Eestis, kus avanuvad poorused aluspõhjakivimid ei pruugi see nõue vajalik olla, kuid erisuste väljatoomine on seadusandluses raske.

Otsus:

PVK arvates on vastavad piirangud põhjendatud ja keskkonnaministri määruses nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused¹“ §8 lg 3 sõnastuses muudatust ei ole vaja teha.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kersti Türk
Komisjoni esimees ja juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Marandi
Komisjoni aseesimees ja protokollija